22.9. pyhä marttyyri Fokas Puutarhuri

Pyhä marttyyri Fokas sai elantonsa pienestä puutarhastaan, jota hän hoiti rakkaudella. Pyhä Fokas eli vaatimattomasti, mutta oli aina valmis jakamaan puutarhansa satoa köyhien ja kulkijoiden kanssa ja näin hänen maineensa kristittynä levisi. Ennen marttyyrikuolemaansa hän ruokki ja majoitti murhaajansa, sekä kaivoi itselleen haudan omaan puutarhaansa. Sinne hänet myös haudattiin. Pienen omaisuutensa marttyyri testamenttasi köyhille.

[Pyhä marttyyri Fokas, puutarhuri - Suomen ortodoksinen kirkko]

[Fokas Sinopelainen – Ortodoksi.net]

Kuva: Wikimedia Commons/ Bohemian Baltimore

Pyhä Fokas Puutarhuri kuvataan ikonissa ristin kanssa, sillä risti on ikonissa marttyyrin tunnusmerkki. Lisäksi hänelle kuvataan käteen sirppi tai lapio ja joskus myös korillinen puutarhan kasviksia ja hedelmiä.

Yllä olevassa ikonissa marttyyri Fokas on kuvattu pyhittäjä Eufrosynos Keittäjän kanssa (ks. 11.9.).

Pyhän Fokaksen annos

Nimi Fokas tulee kreikan sanasta *foki* (φώκη), hylje. Tästä syystä pyhää Fokasta pidetään puutarhureiden lisäksi myös merenkävijöiden suojelijana. Merillä oli tapana laittaa joka ateriasta sivuun ”pyhän Fokaksen annos”. Se tarkoitti, että joku miehistöstä tai matkustajista maksoi kapteenille yhden ruoka-annoksen hinnan. Kun laiva saapui satamaan, kapteeni lahjoitti rahat köyhille pyhän Fokaksen kunniaksi ja kiitokseksi suojeluksesta matkalla.

Filantropia ja filoksenia

Kristus samaisti itsensä köyhiin ja muukalaisiin. Kristillisessä perinteessä köyhillä ja muukalaisilla onkin Kristuksen kasvot. Almut ja vieraanvaraisuus – kreikaksi filantropia ja filoksenia – kulkevat mukana kaikessa perinteessä, niin juhlassa kuin paastossakin. Oli sitten kyse pöytään katettavasta tyhjästä paikasta, viimeisestä kakunpalasta, joka omistetaan köyhille, tai paastolahjasta, kaikki ilmentävät näitä kristitylle välttämättömiä hyveitä.

Maailman elämän edestä -dokumentti käsittelee köyhyyttä, varallisuutta ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta kokonaisen luvun verran (ks. luku IV).

Kaikki suurimmat 300- ja 400-lukujen kirkkoisät kaunopuheisesti jatkoivat todistusta siitä syvän intuitiivisesta kristillisestä vakaumuksesta, että elämän Kristuksessa tulee koostua kaikkien köyhyyttä luovien olosuhteiden militantista vastustuksesta sekä sankarillisesta omistautumisesta filantropiaan ja anteliaisuuteen. (Maailman elämän edestä, Luku IV, § 34)

Ihmisoikeuksia käsitellään luvussa VII.

Mikään moraalinen teema ei toistu niin johdonmukaisesti Raamatussa, aina laista ja profeetoista alkaen apostolien aikoihin saakka, kuin vaatimus osoittaa vieraanvaraisuutta ja tarjota suojaa sitä tarvitseville muukalaisille. - - Kristus kertoo pelastuksemme tosiasiassa riippuvan muukalaisille osoittamastamme vieraanvaraisuudesta: ”Silloin nämäkin kysyvät: ’Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi tai janoissasi, kodittomana tai alasti, tai sairaana tai vankilassa, emmekä auttaneet sinua? Silloin hän vastaa heille: ’Totisesti: kaiken minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähäisemmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.’” (Matt. 25:44-45). Näiden sanojen on iskettävä nykypäivän kristilliseen omatuntoon aivan erityisen polttavina ja kiireellisinä. (Maailman elämän edestä, luku VII, § 66)

Vinkkejä pyhän Fokaksen muistopäivän viettoon kotona

Pyhä Fokas rakasti puutarhanhoitoa ja harjoitti vieraanvaraisuutta ja hyväntekeväisyyttä. Hoida puutarhaa ja tee ruokaa satokauden antimista. Kutsu joku jakamaan ateria kanssasi.

Lahjoita ”pyhän Fokaksen annos” netissä. Lahjoita – Filantropia ry

Kiinnitä huomiota omaan toimintaasi: Jaatko omastasi? Osoitatko vieraanvaraisuutta? Teetkö työtäsi lähimmäisen hyväksi ja Jumalan kunniaksi?

Aseta pyhän Fokas Puutarhurin ikoni puutarhavajaan tai kasvihuoneeseen. Ikonin voi tulostaa netistä ja kehystää tai liimata esim. pahvialustalle. Laminoitu tai kontaktilla päällystetty ikoni kestää paremmin sääolosuhteita.

Raamatun lainauksia työstä ja hyvistä teoista

Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä. (1. Moos. 2:15)

Varas älköön enää varastako, vaan tehköön työtä ja ansaitkoon rehellisesti toimeentulonsa, niin että voi myös antaa tarpeessa olevalle. (Ef. 4:28)

Leivässä pysyy, joka pellollaan pysyy, mieletön se, joka tavoittelee tyhjää. (Sananl. 12:11)

Kaikesta vaivannäöstä on jotakin hyötyä, tyhjästä puheesta vain vahinkoa. (Sananl. 14:23)

Näytä itse esimerkkiä hyvän tekemisessä. Opetuksesi olkoon puhdasta ja arvokasta ja puheesi tervettä ja vakuuttavaa, niin että vastustajasi joutuu häpeään, koska ei pysty sanomaan meistä mitään pahaa. (Tit. 2:7-8)

Pieni marttyyri Fokaksen ulkopyhättö puutarhassa

Vihkosen laati Maura Ihatsu